

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. Quibus Religiosis, & in quibus casibus permissum sit donationes aliquas facere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

nirò ipsi Regulares hospitibus potentioribus excipien-
du ita se gerant, ut in eis frugalitas & paupertas Re-
ligiosa prorsus eluceat.

Pari etiam ratione districtè etiam prohibemus, ne
quisquam ex prædictis laicus, alias quam, ut superius
dictum est, vel clericus Sacularis vel Regularis quo-
cunque honore, præminentia, nobilitate, aut ex-
cellentia, etiam S. R. E. Cardinalatus dignitate præ-
ditus, etiam Protector, Vice-Protector, loci Ordina-
rius, Prelatus Generalis, Provincialis, aut Monasterij,
domus, vel loci cuiuslibet Superior, eorumve affines,
propinqui, familiares aut Ministris cuiuslibet sexus,
quicumque contra hanc supra expressam prohibiti-
onem recipiant.

Quod si vel ab aliquo particulari Religioso, vel à
Superiore quopiam Generali, Provinciali, aut alio
quocunque officio surgente, aut à Conventu, Capitulo
vel Congregatione, sive ab universo Ordine & Reli-
gione quippiam receperint, id quod acceperint, suum
non faciant; verum ipso facto absque alia monitione
Iudicio decreto, sententia, aut declaratione ad illius
restitutionem in utroque foro teneantur; aded ut re-
stitutio ipsa realiter non facta, neque etiam in foro
consentientia absolvi possint. Hanc autem restitutionem
fieri volumus non privatim à Religioso, qui donavit,
sed à Monasterio, domui vel alteri loco, de cuius bonis
facta est largitio, vel si non de eius bonis donatum est,
in quo idem Religiosus donans professionem emisit.
Vel si nomine totius Capituli, Conventus, aut Congre-
gationis vel universi Ordinis seu Religionis donatio fa-
cta extiterit, pariter communi mensa aut massa, cu-
jus nomine donatum fuerit, accepta munera resti-
tuantur: ita ut nec qui donavit, nec Capitulum,
Congregatio, Ordo aut Religio, cui restitutio facien-
da est, illam remittere & iterum condonare, aut re-
cipientem ab obligatione restituendi eximere, vel ut in
pauperes eroget, concedere quoquo modo possit.

Quod si quis ex prædictis Regularibus utriusli-
bet sexus, cuiusvis gradus, Ordinis, dignitatis, ac
ubilibet locorum existentibus conjunctim cum ceteris,
seu divisim, nostrarum huiusmodi prohibitionum sta-
tutorum, ordinationum, iurisdictionum, decretorum, man-
datorum, transgressor fuerit, statuimus ut omnibus
& singulis per eum obtentis dignitatibus, gradibus,
muneribus, & officiis eo ipso privatus, atque ad illa
& alia similia, vel desimilia in futurum obtinenda,
inhabilis perpetuo, & incapax, ac perpetua infamia
& ignominia notatus existat: & præterea privatio-
nem vocis activa & passiva absque ullo Superioris de-
creto, aut ministerio, ipso facto incurras, nec non ul-
tra huiusmodi penas, etiam tanquam contra furti, &
simonia criminum reum tam per viam denunciatio-
nis, accusationis aut querelæ, quam etiam ex officio
procedi & inquiri, condignisque suppliciis affici de-
beat, penis aliis à jure statutis, ac per alias Consti-
tutiones Apostolicas, aut propria cuiusvis Ordinis, Con-
gregationis, Monast. domus, aut loci statuta vel con-
suetudines contra personas aliquid præmissorum
committentes forsan decretis & institutis nihilominus
in suo robore permanjuris. Hactenus Pontif. Con-
stitutio.

Hac Clementis Papæ Constitutione, ubi fue-
rit recepta, multos necesse est abusus nonnun-
quam in Monasteriis invalescentes tolli; imò &
multa, quæ antea, vel jure communi, vel con-
suetudine ipsa, quæ magna ex parte sanctissi-
mum Paupertatis Votum enervare solebant, me-
ritò sunt abolita; illud tamen advertendum exi-
stimavi hanc Clementis Constitutionem, ut potè
à jure communi exorbitantem strictè fore in-

terpretandam. Sed quia nos hujus Voti naturam
& obligationem indagamus, præmissa hujus
Constitutionis interpretatione ad aliorum du-
biorum examinationem gradum faciemus.

C A P V T II.

Quibus Religiosis, & in quibus casu-
bus permittitur sit donationes
aliquas facere.

Illud imprimis scire oportebit, cum dicimus
Religiosum absque Superioris licentia ex-
pressa vel præsumpta nihil posse donare, esse ac-
cipiendum de Monachis simplicibus, qui in per-
fecta Communitate sub Prælatorum obedientia
morantur; nam de aliis, quales sunt Beneficariis,
Pensionariis, extra Monasterium ex licentia Sum-
mi Pontificis commorantes, & ejecti à Religi-
one, aliud jus erit statuendum.

Et cum multi multa soleant disputare circa
varia hæc Religiosorum genera, nos breviter
rem omnem 3. aut 4. punctis comprehendemus.

Primo, apud omnes constat huiusmodi Reli-
giosos cuiuscunque status, aut conditionis sint,
non posse donare ad ea, quæ illicita sunt, ut si
quid donent concubinæ, aut in inhonestos alios
usus dispensent, quia cum nihil possit Religiosus
dispensare, nisi ex facultate, vel suorum Superio-
rum, vel summi Pontificis, nunquam potest præ-
sumi, eam extendi ad piophanas & illicitas do-
nationes: Quod si id facere tentaverit, factam
non tenebit; quare accipiens tenetur id restituere
vel Monasterio, vel Ecclesiæ, cujus fuerit ea
bona, ac proinde illa alienatio nulla est ex ipso ju-
re. Ita Molina Tomo 2. de Jus. & jure, disp. 276.
Imo nec debere nec posse Prælatum præbere hu-
iusmodi facultatem Monachis, cum potestas
ipsum non in destructionem ei fuerit concessa,
plenius infra docebimus.

Idem quoque confendum erit de Religioso à
Religione expulso, quamvis Molina, ut supra, non
multum sibi constans in hac parte contrarium
fateatur, nam si Religiosis beneficia Ecclesiastica
obtinentibus, aut iustis de causis extra Monast-
rium commorantibus, non conceditur à Superio-
ribus similis donandi licentia, imò neque po-
testatem habent, ipso Molina testante, eam con-
cedendi, non video à quo possit Religioso ex-
pulso præfata licentia etiam ad illicita concedi,
cum verè sint Religiosi; neque rationi confen-
aneum videtur melioris debere esse conditionis,
ut ampliorem habeant aliis potestatem? Secundo
certum est, ut in sequentibus plenius disceremus,
permittitur esse Religiosis in elemosynas, aut in
alia opera pia monasterij bona largiri. Restat
igitur ut inquiramus de donationibus liberis,
honestis tamen, secundum varia Religiosorum
genera, tam exemptis, quam non exemptis; oportet
enim ut speciatim de omnibus differamus.

D V B I V M I.

De Religiosis exemptis.

AN Religiosi qui liberam solent bonorum
habere administrationem, possint donationes
in usus honestos facere, atque donando ex-
fructi-

ius Voti naturam
premissa huius
e ad aliorum da-
nam faciem.

II.
in quibus casu
donationes

cum dicitur
licentia ex
donat, esse ac-
tibus, qui in per-
petuum obediunt
Beneficiarij
ex licentia Sum-
mi Pontificis à Religio-

disputare circa
nos breviter
prehendemus

hujusmodi Reli-
gionis sine
causa sunt, ut si
honestos alios
illius Religiosus
orum Superiorum
potest pro-
licetis do-
verit, factum
ar id testimo-
nium fuerit et
est ex ipso ju-
re, disp. 276.
præbere hu-
cum potest
rit concessa,

Religioso à
ut supra, non
contrarium
Ecclesiastica
ra Monaste-
litur à Superi-
neque po-
e, eam con-
eligioso et
ta concedi,
i concessa
nditionis,
Secundo
differemus,
nas, aut in
ii. Religi-
os liberis,
igiosorum
potest
eramus.

I.

honorum
donatio-
ando ex
fucti.

Quid pos-
sint Reli-
giosi cum
licentia
debita ex-
tra mo-
nasterium
viverent.

Quid Re-
ligiosi be-
neficiarij,
& à Reli-
gione ex-
pulsj.

fructibus beneficii, vel aliorum, quæ sua indu-
stria & labore comparant suis consanguineis
& amicis, majoris est difficultatis: distinguen-
dam existimo; nam vel sermo est de iis Religio-
sis, qui Monasterio quantum ad dominium &
proprietatem acquirunt; sibi verò quantum ad
commoditatem & liberum honorum usum,
quales sunt, qui extra Monasterium ex licentia
Pontificis, & Superiorum, ad tempus, vel in per-
petuum commorantur; & in hoc casu judican-
dam erit secundum potestatem & facultatem il-
lis à Superioribus permissam: si verò in facultate
sive literis Apostolicis nihil fuerit expressum, vel
aliàs à suis Prelatis non fuerit ipsi denegata, eo
ipso quo à Summo Pontifice concessa est alicui
facultas per totum ipsius vitæ spatium degendi
in sæculo, censetur etiam illi concessa admini-
strandi bona, quæ sua industria & labore acqui-
siverit, de quæ illis disponendi etiam per donationes
suo statui competentes, ut merito notavit Molina
Tom. 1. disp. 104. Dixi (qua sua industria acqui-
siverit) nam si ex annua pensione sibi à Monaste-
rio concessa sustentetur, non præsumitur hujus-
modi licentia, nisi exprimat.

Si verò agamus de Religiosis beneficia Eccle-
siastica, aut pensiones possidentibus, aut etiam
de illis, qui à Religione expulsi, qui non sibi, ne-
que Monasterio, sed vel Ecclesiæ, vel Summo
Pontifici proprietatem bonorum sibi obvienti-
um acquirunt, tunc absolute fatendum erit
posse hujusmodi Religiosos similes facere do-
nationes. De Religiosis beneficiariis docent id
cum Navarro in Cap. non dicatis, num. 10. ferè
omnes juniores, præcipue Molina de just. & jur.
Tom. 2. Traçt. 2. disp. 276. & Tom. 1. Traçt. 2. disp.
140. Et de Monacho expulso idem Molina di-
cta disput. 276. Et de Pensionario Navarrus Com-
mentario 4. de Regularibus n. 68. Azorius Tom. 1.
Lib. 1. 2. Inst. moral. Cap. 11.

Sed & ratione nostra assertio manifestè prob-
quia tam Religiosus beneficiarius, quàm ejectus
& Pensionarius exempti sunt à obedientia, ut
latius supra probavimus. Quare commoditas
tota, usus & dispositio bonorum, quæ interim
acquirunt, perinde ad ipsos spectat ac sic Reli-
giosus non essent, quia non habent tunc cui in ea
parte pareant, & cuius ductum ac voluntatem
sequi teneantur: Sed potius quoad administra-
tionem, acquisitionem & alienationem eorum
bonorum se habent ac si dominium haberent,
suique juris essent.

Speciatim verò de Religioso beneficiario re-
quæ docuit Navar. d. n. 10. & in Traçt. de reddit.
Eccles. monito 25. perinde posse de fructibus be-
neficii disponere ad honestam sustentationem
suam, & ad pias causas, sive honestos usus, ac sæ-
cularis de fructibus sui beneficii: & addit hanc
sententiam fuisse Cardin. à toto orbe Chri-
stiano usu receptam, & apertè insinuari in Cle-
ment. 2. §. sed & talis, de vita & honestate Cleric.
in qua assignatur differentia inter Regularem
simplicem & beneficiatum, quod hic abique fa-
cultate Superioris possit immediatè fructus be-
neficii in opera pia impendere, ille vero non.

Præterea, quod omnis titulus Canonic. benefi-
cii præbet facultatem disponendi redditus in hon-
estam sui sustentationem & in opera pia; qui
enim est administrator beneficii, est etiam admini-
strator fructuum. Ex quibus infert Navarr.
quod æqua sit Regulari & Sæculari facultas iuste
Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

disponendi de fructibus beneficii; quare sicut
Sæcularis non potest in alios usus præter bene-
ficio disponere, potest tamen ad congruam sui
sustentationem, & pia opera impendere, ita &
Religiosus. Unde sicut Sæcularis beneficia-
rius potest donationes honestas & suo statui
convenientes facere, & ita Religiosus.

Quid verò intelligamus nomine congruæ su-
stentationis, opus erit, ut aperiamus.

Dico igitur congruæ sustentationis appellatio-
ne comprehendere non solum ea quæ ad le suamque
familiam alendam sunt necessaria, sed etiam illa
quæ ad moderata convivium, pro sui status qualitate
consanguineis & amicis aliquando exhibenda,
& ad hospites excipiendos, non solum quando
id charitas postulat (quoniam id in et opera pia
merito computatur, & ad hoc verbis sequenti-
bus Conc. Trident. Sess. 25. Cap. 8. de reformat.
hortatur, Admonet S. Synodus quoscumque ecclesi-
astica beneficia, secularia seu regularia obtinentes, ut
hospitum officium à SS. Patribus frequenter com-
mendatum, quantum per eorum præventus licebit,
prompte benigneque exercere assuecant, &c.) sed et-
iam quando sola humanitas urbanitasque eid exi-
git. Operabit tamen ut in ejusmodi convivium
religiosa parsimonia teleceat, ut prudenter ob-
servat Navarrus in Apolog. q. 1. mon. 78.

Appellatione quoque congruæ sustentationis
comprehenduntur non solum donationes remu-
neratorie, ut Navar. sup. mon. 82. num. 9. ob-
servat, sed etiam merè liberales, dummodo mo-
deratæ sint donationes pro loco & tempore, ju-
xta conditionem ac statum donantis, ut in specie
advertit Molina Tomo 1. de justitia, Traçt. 2. disp.
145. Quare poterit Regularis beneficiarius
munuscula aliqua ad eos mittere, à quibus neque
retributionem expectat, neque aliud prius accepit:
nam regulariter loquendo, ut bene ad-
vertit P. Molina ubi supra, ea omnia comprehen-
dit decens, sive congruæ sustentatio, quæ secun-
dum honestam & laudabilem consuetudinem in
usu sunt in hominibus suæ conditionis ac status;
quare ei ea omnia sicebunt, quæ Beneficiarii
conditio & status postulant.

Dixi, fas esse beneficiario donationes remun-
eratorias facere, quia fas est remunerare obsequia
gratis impensa; nam licet ad id ex iustitia non
reneatur, teneatur tamen si moderatè fiant; nam
licet (ut optimè advertit Navarrus) æquum sit
beneficia in se collata plusquam ad æqualitatem
remunerare, teste D. Thomà 1. 2. q. 106. art. 6.
non tamen immoderatè; nam quod ad æquali-
tatem arbitrio boni viri compensatetur 12. au-
reis, posset jure Beneficiarius regularis compen-
sare 14. aut 15. de redditibus sui beneficii, non
verò 30. quoniam cederet in detrimentum pio-
rum operum, ad quæ de incremento reddituum
sui beneficii ultra suam competentem sustenta-
tionem teneatur.

Idem quoque & à fortiori affirmandum erit
de donationibus merè liberalibus, nam si im-
moderatæ sint pro status conditione, non dū-
bium, quin peccaret læthaliter, si eas faceret, quia
defraudaret opera pia, in quæ debent converti ea
quæ ultra competentem sustentationem ex fru-
ctibus beneficii percipiunt, in quo sensu locutus est
Navarrus in Apol. quæst. 1. mon. 78. n. 1. dum negat
donationes ex sola liberalitate & amicitia factas
de redditibus beneficii licitas esse, Beneficiario
adhuc sæculari; intelligendum est enim de im-
modera-

Quid no-
mine con-
gruæ su-
stentatio-
nis intelli-
gatur.

Quales
donatio-
nes Regu-
lar. bene-
ficiarius
permis-
tuntur.

IESU
Spirit.
II

moderatis, secus autem de moderatis, & suo statui competentibus, ut observat idem Molina supra citatus.

Quales prohibeantur.

Ex quo inferitur donationes factas à Religiosis beneficiariis in usus prophanos, vel ad ditandos consanguineos aut amicos, omnino eis prohiberi, ac proinde mortaliter peccare, ut communis DD. sententia affirmat, & expressè id dicto Concilio Tridentino præcepto prohibetur. Nam *sess. 25. Cap. 1. de reform.* sic dicitur, *omnino eis interdicitur (scilicet Episcopis, sancta synodus) ne ex redditibus Ecclesiarum, consanguineos, familiaresque suos augere studeant, cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent, sed si pauperes sint, eis ut pauperibus distribuant.* Et infra, *Quæ vero de Episcopis dicta sunt eadem non solum in quibuscunque Ecclesiastica beneficia tam secularia quam regularia obtinentibus pro gradu sua conditionis observari, sed etiam ad S. E. R. Cardinales pertinere decernit.* Hactenus Synodus Tridentina.

D V B I V M II.

De Religiosis non exemptis.

Quid possint Religiosi, qui in monasterio degunt, habentes à Prælato dispositionem aliorum bonorum.

DE Religiosis illis, qui in Conventu vivunt, quibus commoditas & liber usus ac dispositio aliquorum bonorum à Prælato concessa est, ut stipendium carhedæ, aut alterius munitis, quod administrant, vel si cui certa portio Conventus quorannis in suam sustentationem concessa est, ita ut illa contentus, nihil petat amplius, vel cui certi annui redditus, sive de bonis Conventus tanquam bene merito, sive à parentibus aut consanguineis, aut ab aliquo alio ad sumptus suos atque usum, consentiente Monasterio, aut dispensante Summo Pontifice concessi sunt, dummodo servet restrictionem & limitationem in illorum usu & dispositione à Prælato sibi impositam, nempe ut in his rebus, & non in aliis ea insistant, vel ut recurrat ad ipsum pro facultate, aut certioram eam faciat, quibus in rebus velit aliquid expendere: de his inquam omnibus, & similibus casibus censendum est Religiosos jure posse de iisdem bonis non solum elemosinas facere, sed & donare ad ea, quæ illicita non sunt, ut docet Molina *Tomo 2. de just. disput. 276. & Tomo 1. disput. 140.*

Fundamentum hujus sententiæ est, quia cum Religioso illa bona pro ejus competenti sustentatione à superiore fuerint concessa, poterit hujusmodi donationes facere, servando limitationes sibi à Prælato suo præscriptas, ex qua præscriptione, sive licentia pendet major, vel minor facultas dispensandi illa bona in usus honestos.

D V B I V M III.

De donationibus factis à Religiosis intra septa monasterii.

Religiosus sine Prælati licentia nihil donare potest, et

MOnachum sine Prælati licentia tacita vel expressa non posse aliquid donare etiam Monachis proprii Monasterii est communis DD. sententia: & ratio ipsa confirmat. Ita præter alios, ut eorum defendit Corduba, in *Reg. B. Francis Cap. 6. & Mendoza quodlibet. q. 8. de*

paupertate conclus. 3. qui alios auctores referunt Lud. Lopez 2. parte *instructoriæ* C. 156. citans Victoriam. Et constat primo ex *Cap. Non dicatis*, ubi dicitur: *Quod si quilibet fratrum cuiquam aliquid offerre voluerit, primo quidem Priori infirmetur & sic suscipiatur.* D. Bonav. in *Speculo discipuli*. Tomo 2. Cap. 4. *Proinde fratres nullatenus sine licentia, neque à se invicem neque à fratre rem aliquam accipere, aut dare attentent.*

Probatur deinde ratione. Primo, Quia dare aliquid sine licentia est actus proprietatis & dominii, ut ex superioribus constat, Ergo qui sine Prælati facultate aliquid dar, erit dicendus proprietarius.

Secundo, Quia, ut constat ex *S. primo instit. de usu & habitatione*, & supra latius probavimus in parte *S. tertio de usu*: qui aliquid ad usum habet, non potest talis rei usum in alium transferre, Unde de usufructo in textu dicitur: *Nec ulli alii quod habet aut locare aut vendere, aut gratis concedere potest.* Ergo cum Religiosus solum habet usum & non dominium rei sibi à Prælato concessæ, non poterit usum illius in alium transferre, Quæ ratio majorem habet in Religioso vim, quam in aliis, qui dominii sunt capaces, cum solum habeat usum facti & non juris. Unde optime docuit Soto 4. de *justit. q. 1. art. coroll. 8.* Religiosum convivæ comparari. Nam sicut hic cibos, quibus vescitur ad alios mittere, vel transferre non potest, nec secum asportare, sine invitantis propriæque domini licentia, sic ille res quibus utitur ad alios transferre non potest absque Prælati facultate.

Tertio, Quia bonorum Conventus administratio soli Prælati, vel ejus vices gerenti demandata est, ut in *Conc. Trident. Sess. 25. de reform. Regul. Cap. 2.* statutum est. Et in nostra Regula *C. de non habendo proprium*, his verbis. *Et distribuatur unicuique per manum Prioris, vel per fratrem ab eodem ad idem officium deputatum, prout cuique opus fuerit.* Et in aliis Religionum Regulis prout nos in Commentariis nostræ Regulæ *C. de non habendo proprium*, docuimus, Nullus ergo Religiosus poterit earum rerum, quibus utitur, in alios usus transferre; aliàs dispensatoris assumet officium. Ex quo deduco Religiosum ex his, quæ manuum labore acquirit, non posse sine Prælati licentia, notabilem quantitatem in alium transferre, verbi gratia, exceptorios Codices, neque Cruces &c. Quia cum non possit de his rebus (ut supra dictum est) disponere; consequens est nihil posse ex illis, aliis donare.

D V B I V M IV.

De Prælati Monachorum.

NUm vero Prælati Monachorum, donationes facere possint, examinandum restat. Illud quidem univèrsim de Prælati Religiosorum certo statuendum videtur, ipsos posse donationes remuneratorias eo sensu & moderamine, quo de Religiosis beneficiariis locuti sumus, facere. Quare de merè liberalibus, quæsto procedit. Navar. 4. *Cap. non dicatis*, num. 23. existimat non posse, idem docet *Consilio 75. de Regul. n. 32.* Cynus & Baldus in *l. 1. Codicis de procur. Panor. in Cap. Cæterum de donationibus*, num. 4. Antoninus 3. parte *Tit. 16. Cap. 1. §. 1. Major. in 4. dist. 38. quæst.*

38. *quest. 2.* quorum illud est fundamentum, quia Prælati solum est dispensator bonorum Monasterii, vel inter Religiosos, vel in alios usus, qui in Conventus cedant utilitatem.

Contraria tamen sententia veteri videtur, nempe Superiores Religionum posse juxta facultates Monasterii seu Conventus, spectatisque cæteris circumstantiis concurrentibus atque servatis Constitutionibus, aut suorum Superiorum ordinationibus, circa quantitatem, modum aut dependentiam à majori parte Capituli, vel à suffragio aliquorum ad id deputatorum, non solum donationes remuneratorias, sed & alias, quas bonum Conventus decenque recte administratio eorum bonorum postulare ac permittere judicabit. Docet hanc sententiam Molina, *Tom. 2. Tract. 2. disput. 276.* & de moderatis donationibus id ipsum docuerunt Ludo. Lopez, in *instruitorio Cap. 55. & 56.* & juniores alii. Cujus sententia ea potest à priori assignari ratio, quia quilibet Regularis, ut eruditè advertit Navarrus, *d. C. non dicatis, num. 11.* factus Abbas vel Prior, est beneficiarius; nam Abbacia, Prioratus Conventualis, & præfecturæ aliæ, sunt propriè beneficia Ecclesiastica; quare jure communi habent illam facultatem generalem disponendi de fructibus bonorum beneficii, nisi aliud restringatur; igitur sicut alii beneficiarii permillum est, hujusmodi donationes facere, permillum erit quoque idem Prælati regularibus, nisi alias peculiaribus suorum ordinum statutis prohibeatur, aut ardeat eorum facultas, ut communiter fieri solet in omnibus Ordinibus vel Constitutionibus expressis, vel praxi, consuetudine à viris probis recepta. Hujusmodi tamen donationes à Prælati fieri possunt vel ad remunerandum alicujus obsequium, aut ad retinendos in amicitia & benevolentia de suis Cœnobii bene meritos, aut ad aliorum animos conciliandos, ad tuendum, augendum, conservandumve commune bonum ipsius Monasterii, aut totius Ordinis, vel in alios usus honestos & bonos, inspectis circumstantiis superius adductis.

Inter Prælatos vero non est æqualis facultas in dispensandis bonis Monasterii; nam penes Provinciales major residet potestas, quam penes Priorem vel Guardianum, & penes Generalem plenior & uberior, quam penes Provincialem; habent enim hi authoritatem quasi Episcopalem. Quare sicuti Episcopi, ratione status & uberiorum fructuum majores possunt donationes facere, quam alii beneficiarii; ita Provinciales vel Generales proportionaliter majorem habent facultatem aliis Prælati inferioribus, ut observat Navarrus *Lib. 3. de restitu. Cap. 1. numero 183.* & cum eo multi ex junioribus.

Sed quaerit aliquis, an Prælati habens facultatem in aliquo Ordine donandi usque ad quantitatem v. g. 10 aureorum, possit plures donationes facere, quæ simul sumptæ quantitatem sibi, vel à consuetudine, vel à Constitutionibus taxatam excedant? Resp. affirmativè, dummodo similes donationes in fraudem Conventus non fiant; quod tunc contingeret, quando Prælati videns se notabilem quantitatem unicâ donatione elargiri non posse, plures mediocres donationes faceret, ut sic notabilem quantitatem, quam una vice elargiri nequiverat, pluribus vicibus donaret, de quo infra latius dicemus.

De Vicario vero Conventus, cuius absentia Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

Prælati commissæ est cura & regimen Monasterii, si aliunde limitatam non habet jurisdictionem idem ferendum est judicium, quod de Prælati ordinario, si hoc unum excipias, quod non potest immobilia Conventus bona alienare, ut habetur in *Cap. Cum nobis, de electione.* & C. is cui procuratio, *ead. tit. in 6.* Ex quibus aperte colligitur ejusdem efficacitæ & valoris esse id quod facit is, cui Ecclesiæ administratio commissæ est, cum eo quod à proprio & ordinario administratore fit, exceptâ bonorum immobilium administratione. Ita docuit Navarrus *Consil. 75. de Regular. num. 62.* & colligitur ex Sylvestro, *verbo, vicarius, num. 6.* Sed in hoc attendendæ sunt propriæ cujuscumque Ordinis Constitutiones. Poterit tamen Prior Vicarii à se constituti potestatem delegatam in aliquibus restringere & coarctare.

D V B I V M V.

De Procuratore & aliis Conventus officialibus.

Inferiores ministri seu officiales, quorum quilibet secundum suum gradum & statum Monasterii bona administrat, quales sunt Procuratores, Cellarii, seu Oeconomi & alii similes, nullas possunt ex raneis donationes facere, neque liberas, neque remuneratorias sine expressa, aut saltem manifestè præsumpta Prælati licentia. Primo hæc assertio, si loquamur de Procuratore, expressè est D. Thomæ 2. 2. q. 32. art. 8. ad 1. ubi etiam prohibet elemosynas à Procuratore faciendas sine Prælati consensu; Monachus (inquit) si habet dispensationem à Prælati commissam, potest elemosynas facere de rebus Monasterii, secundum quod sibi est commissum. Si vero non habet dispensationem, quia nihil proprium habet, tunc non potest elemosynam facere sine licentia Abbatis, vel expressè habita, vel probabiliter præsumpta. Quæ verba valde notanda sunt. Tenet etiam glossa in *Clement. 2. §. sed & talis, de vita & honest. cleric.* Antonin. 3. parte 11. 16. Cap. 1. §. 1. ubi Procuratorem etiam commissum munus, sine Prælati licentia dispensare, affirmat, & consentiunt Sylvester, *verbo, Religio, 6. num. 7.* & Fran. Sarm. 1. parte *sui defensorij num. 11.* Ratio est clara; quia quotiescunque Regularis dispensat aliquid notabile sine licentia sui Superioris, est proprietarius; quare Procurator eam non habens, peccabit, non aliter ac quicumque alius particularis Religiosus. Unde sequitur, sine peccato mortali nihil notabile posse Procuratorem dispensare sine Prælati licentia tacita vel expressa, etiam si in bonum Conventus cedat talis dispensatio, ut si sibi vel alii Religioso librum emat, tunicam, vel femoralia. Ita assertuit Mendoza, & ex ratione supra adducta, colligitur. Ex hac conclusione efficitur, Procuratoris administrationem (idem esto judicium de aliis officialibus) non posse plus extendi, quam Prælati voluntas permittit. Propterea diligenti cura ab illo Prælati voluntas pensanda est, & ultra eam nihil dispensandum.

Ex quibus colligit Mendoza quodlibet de paupertate conclus. 1. *quasi. 8.* quam cauè ac diligenter Procuratores debeant sui munetis executioni & honorum Monasterii administrationi intendere. Nam quoties citra expressam Prælati licentiam,

Superiores Religionum possunt donationes facere, juxta facultates monasterii nonnullis observatis conditionibus.

Quibus Prælati quoad has donationes competat major, aut minor potestas.

Incidentis dubij solutio.

uniores referunt... 1. §. 6. citato... Cap. Non dicatis... fratrum cuiquam... Priorem in... in Speculo discipl... res nullatenus fore... à fratre rem ali...

Quo dicit... optieratus & do... Ergo qui sine... it dicendus pro... \$ primo inju... probavimus... ad usum habet... transferre. Un... Nec ulli alii qu... aut gratis con... solum habet... à Prælati con... um transferre... Religioso vim... paces, cum lo... is. Unde opi... oroll. 8. Reli... licet hic c... re, vel tran... nare, sine inv... ille res qu... potest abique

entus admini... menti deman... s. de reform... ra Regula C... et dispensator... tratem ab ex... ut cuique op... is prout nos... C. de non ha... go Religio... ur, in vias... ffameat offi... ex his, que... sine Prælati... lium trans... ces, neque... e his rebou... sequens est

IV.

III.

donatio... restat. Il... giosorum... donatio... erant, s... omus, s... o: ocedit... existimat... qu. n. 37... panotio... Anroni... 4. dispim... 8. quasi.

IESU

Spirit. II

Procuratores alii que officiales monasterii nihil possunt absque consensu Prælati donare &c.

*Doctrina
observan-
da.*

tiam, aut rationabiliter præsumptam, notabilem aliquem sumptum faciunt de bonis Conventus, proprietariorum vitium incurrunr, & quamvis ad meliorem mentem non redeunt, ut firmiter stant ad talibus sumptibus deinceps abstinere, sunt in statu peccati mortalis, ac proinde nec absolvendi à Confessariis.

Ex quo rursus fit non modò in profanos usus, sed nec in alios licitos, ut tunicam, chlamydem, calceos, aut quavis alia utensilia & suppellectilem emendò, aut sibi, aut aliis fratribus, bona monasterii, sine Prælati facultate, absque proprietatis vitio expendere non posse.

Dico secundo. Cæteros Conventus officiales nullo modo commissam sibi facultatem excedere posse, bona monasterii dispensando, vel in extraneos, aut in ipsorum familie Religiosos, & contrarium facientes, peccabunt mortaliter contra votum paupertatis, si res dispensata notabilis fuerit quantitatis. Ita censent supradicti Authores, & ratione præcedenti conclusione facta convincitur. Et ulterius sumi potest ex Regul. S. Benedicti Cap. 31. ubi de Cellario, vel œconomolovens, ita dicit: *Sine justione Abbatis nihil faciat. Et infra. Neque avaritia studeat, neque prodigus sit & extirpator substantie Monasterij, sed omnia mensuratè faciat.* & secundum justionem Abbatis sui. Idem sumi potest ex Basilio in *questionibus compendio explicatis quest. 144.* ubi de Monasterii officialibus, & de cura ab illis in bonorum administratione exhibenda loquens: *Qui abusus (inquit) velut sacrilegus indicetur.*

Et adungi potest Bonavent. *In spec. discipl. 1. parte partis. 1. Cap. 4.* ubi ad quid officialium facultas extendatur, optimè declarat. Et inter alia docet, omnia, quæ ab illis dantur, danda esse velut nomine Prælati: *ut dei quidem (ait) non secundum propriam voluntatem, sed prout sibi à Superiori fuerit constitutum.* De quo latius dicitur infra. Ex his colligitur 1. Sacristam, œconomum, vel cellarium, janitorem ac Refectorii curam habentem notabile aliquid contra voluntatem Prælati dispensantes Votum Paupertatis frangere.

Colligitur 2. quam necessarium sit, ut Conventus officiales justè & sanctè ministerium suum adimpleant omni privatos esse, vel amotis vel odii affectu, aliàs enim sapientius infideles inveniuntur contra Paupertatis Votum dispensatores. De quo legendus est D. Basilus, qui hoc eleganter docuit in *quest. fusus explicatis, quest. 34.* his verbis. *Multam misericordie, & longanimitatis erga omnes providentiam faciant, ut neque suspitionem præbeant alicui assidionis, favoris, aut invitationis erga quosdam.* Et infra. *Itaque à favoris affectu, itemque contentione, tum propter relata, tum ob alia multa ad summum purus esse eos, qui fraternitatis rem ad usus necessarios distribuunt.*

*Incidentis
dubii so-
lutio.*

Sed quæres, poterint officialis Conventus, aut etiam simplex Religiosus donare externis absque Superioris consensu parvula quedam munuscula, præsertim ad cibum & potum pertinentia, vel alia, quæ ad pietatis & religionis studium pertinent, cujusmodi sunt sacra reliquia, imagines Sæctorum, cereæ item agni imagunculae aut calculi, Pontificum autoritate factati? Resp. in his rebus, si expressè non fuerint à Superioribus prohibita, jure præsumi tacitum cõsensum, maxime si imagines istæ non fuerint pretiosæ, vel bysso aurove ornatae. Hactenus quæ diximus de donationibus, quæ ab univetsis Re-

*Legend. de
hu P. Le-
zana, qui
Tom. 2.
qq. Re-
gul. verb.
donare*

ligiosis pro suorum statuum discrimine fieri possunt, procedunt attentò jure communi, nam in Religiosis provinciis, ubi Bulla Clementis Papæ VIII. assucepta est, servanda erit forma & modus in ea præscriptus.

D V B I V M VI.

An possint Religiosi donationes ad causas pias & in elemosynas facere.

Superiores Monasteriorum, tam ex superfluis Monasterii, quàm de necessariis, hoc est, non superfluis, sed competentibus ad statum Conventus posse ac debere facere elemosynas, cum D. Thom. in 4. dist. 15. quest. 2. art. 5. *questio. ad titum* communis sententia docet, & latius profertur Medina in *Tractatu de elemosynis*. C. de quibus bonis elemosyna sit faciendâ §. *Abbate*. Et quamvis in vita possint elemosynas facere, non tamen in morte possunt etiam in pias causas aliquid legare, sine licentia Summi Pontificis, ut infra plenius de Monachorum testamentis agentes edocebimus.

Quis vero modus servandus sit in distribuendis Monasterii elemosynis, pulchre docet Basil. magnus interrog. 100. in *Reg. brev.* dicens: *Eos, qui aliunde ad nos accedunt, ac mendicantes aliquid petunt, quomodo dimittemus, & nunquid arduis ista suis quisque panem, aut aliud quidvis illi debet tribuere? an vero unicuique munus hoc conveniat delegari?* Resp. cum Dominus affirmans dixerit apud Mattheum: *non esse bonum sumere panem solum & mittere canibus; & tamen illud etiam approbaverit, nam & canes edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum, cui dispensandi munus est assignatum, si illud diligenti habita animæ avertione excusari debet, qui verò præter illius sententiam aliquid facit, ut tanquam evasor disciplina aserit objurgandus est, idque eo usque quod tuus suum locum distat, cum Apostolus dixerit: Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in eo permaneat apud Deum.*

Idem etiam jus erit Religiosis aliis exemptis, de quibus supra mentionem fecimus. Nam si his liberum est donare in usus honestos, & quocunque alios licitos, à fortiori in elemosynas & causas pias. Quod ad cæteros Religiosos attinet, opus erit cum distinctione respondere, nam vel degunt in Monasterio absque peculio, aut administratione aliqua sibi à Superioribus commissâ, & tunc sine licentia Superioris expressa vel probabiliter præsumpta non possunt elemosynas facere, ut inter alios docuit S. Thom. 2. 2. *questio. 32. art. 8. ad 1.* sumpto argumento à contrario sensu. Antoninus 3. part. tit. 16. Cap. 1. §. 11. *notabili 4.* ubi inquit: *Religiosus de concessis bonis ad usum, nihil potest donare etiam elemosynaliter: nec de eo, quod acquirit per industriam aliquam, nec de bonis paternis, quando sibi committerentur ad usum, etiam si fieret Procurator, quia omnia sunt Monasterij, ut dicitur 12. quest. 1. C. non dicatis; nisi super hoc habeat licentiam agendi, & tunc bene minor, aliat dissipatio erit.* Consentit Sylv. verbo. Religio §. n. 7. *vers. secundum.* qui Archidiaconum citat, & idem repetit, verbo, elemosyna. *quest. 5. & Navarrus. C. non dicatis n. 8.* & hæc est communis & indubitata apud omnes sententia, Quam Doctrinam omnes

*Quid de
illis Reli-
giosis, qui
extra mo-
nasterium
degnant.*

*Quando
culpa le-
thalis cõ-
mittatur
in rece-
ptione re-
rum,*